

Interpellation till kommunfullmäktige den 24 mars, om Stadsteatern från Kristdemokraterna, Jonas Segersam

Stadsteaterns underskott

Uppsala Stadsteater har en omsättning på i runda slängar 120 miljoner kronor per år (siffror från årsredovisning 2023). Av dessa kommer ca 80 miljoner kronor som underskottstäckning från kommunen, 20 miljoner som bidrag från staten (och några småpengar från Region Uppsala), och 20 miljoner är intäkter huvudsakligen biljettintäkter.

Verksamheten täcks alltså med i runt 100 miljoner kronor per år i skattemedel. Det betyder att med 88.000 besökare (2024) så subventioneras varje teaterbiljett med minst 1000 kronor av skattebetalarna.

Nyligen fick vi vetskap om att stadsteatern gör ett underskott om 37 miljoner kronor för 2024. Det sades också i pressmeddelandet som gick ut från stadsteatern att detta underskott skulle täckas med koncernbidrag – trots att inget beslut finns om det ännu.

Pressmeddelandet meddelar att det saknas ordning i bokföringen. Vissa saker har inte bokförts, underlag (verifikationer) saknas och periodiseringar har gjorts som leder till att kostnader faller på fel år. Även om inget av detta skulle visa sig vara brottsligt tror jag att man vinner på att göra en polisanmälan. Genom att någon utomstående, i detta fall polisen, får granska det som gjorts säkerställer man att inga brott är begångna. 37 miljoner kronor är trots allt ganska mycket pengar.

Förutom det som faktiskt inträffat ger hela historien anledning till att fundera på ändamålsenligheten med att stadsteatern drivs i bolagsform. Bolagiseringen genomfördes på 90-talet i syfte att kunna kvitta underskotten i teatern mot överskotten i övriga bolag i bolagskoncernen (exempelvis Uppsalahem och Uppsala vatten och avfall). Numera har denna möjlighet tagits bort, och därför försvinner huvudargumentet för att bedriva verksamheten som bolag. En fördel är att man kan arbeta ganska autonomt, en fördel eller nackdel beroende på hur man ser det är också att teatern är underställd USAB / Kommunstyrelsen (förut var det ju personunion mellan KSAU och USAB) och inte Kulturnämnden. Autonomiteten tycks dock i detta fall ha gått för långt. Teatern hade uppenbarligen varit betjänt av att ha varit inordnad i en kommunal förvaltning så att insynen hade kunnat förbättras.

Jag vill med bakgrund av ovanstående fråga ordförande för stadsteaterns moderbolag, Uppsala stadshus AB, Stefan Hanna (UP)

- Hur kan det gå till att ett av bolagen inom USAB-koncernen upptäcks ha ett underskott på 37 miljoner kronor som inte rapporterats tidigare?
- Bör inte ett så stort underskott orsakat av bristande bokföring polisanmälas?
- Kommer USAB att arbeta för att underskottet täcks av koncernen, eller kommer ägaren (Uppsala kommun) att kontaktas för att täcka underskottet?
- Avser du som ordförande i kommunkoncernen ta upp frågan med kommunledningen om att Uppsala Stadsteater AB ska drivas i annan form?

Jonas Segersam (KD)

Uppsala 2025-02-10

1. Hur kan det gå till att ett av bolag inom USAB-koncernen upptäcks ha ett underskott på 37 miljoner kronor som inte rapporterats tidigare?

Vid delårsbokslut per augusti 2024 rapporterade Stadsteatern, till moderbolaget Uppsala stadshus AB, en helårsprognos med ett resultat före finansiella poster om -84,5 miljoner kronor, vilket var en negativ avvikelse med 3 miljoner kronor jämfört med budget och mot kommunfullmäktiges fastställda resultatkrav. Baserat på den negativa prognosen beslutade styrelsen i Stadsteatern om en åtgärdsplan för att nå ett resultat 2024 i nivå med budget och resultatkrav. Styrelsen i Uppsala Stadshus AB beslutade att ge Stadsteatern i uppdrag att senast den 31 oktober återrapportera vidtagna åtgärder för att uppnå ett resultat 2024 i nivå med kommunfullmäktiges fastställda resultatkrav. I avrapporteringen av månadsbokslutet per november 2024 rapporterade Stadsteatern att 2,2 miljoner kronor av åtgärdsplanen på 3 miljoner kronor hade arbetats in och att förväntan därmed var ett resultat för 2024 i nivå med budget. En presentation om detta gjordes även av ekonomichefen (av styrelsen utsedda VD:n) inför Uppsala Stadshus ABs styrelse.

Stadsteatern hade från det att helårsprognosen visade ett sämre resultat än budgeterat dels upprättat en handlingsplan, dels under hösten rapporterat att genomförda åtgärder skulle leda till att budgeterat resultat skulle uppnås. Signaler om andra avvikelser har inte kommit till moderbolaget. Först i samband med rapportering av årsbokslutet stod det klart att utfallet för 2024 var 37 miljoner kronor lägre än budgeterat och att handlingsplanens åtgärder var långt ifrån tillräckliga.

Det är oacceptabelt att ett kommunalt bolag brister i sin ekonomiska hantering, i den interna kontrollen och i sin rapportering. Särskilt allvarligt är att den verkställande ledningen borde ha förstått att det stora antalet produktioner inte kunde rymmas inom givna ekonomiska ramar. Den information som bolagsledningen lämnat har inte varit korrekt och det är helt oacceptabelt att bolagets ekonomiska rutiner och kommunikation varit så bristfällig. Hade detta hänt inom näringslivet, och berörda tjänstemän fortfarande varit anställda, hade de fått lämna sina uppdrag.

Nu vidtas nödvändiga och möjliga åtgärder av Stadsteatern för att anpassa den alldeles för stora kostnadskostymen till den ekonomiska ram som kommunfullmäktige beslutat om. Nu måste både bolagets och styrelsen arbetsformer, interna kontroller och ekonomiska processer stärkas. Och styrelsen måste ta sitt kontroll och uppföljningsansvar på större allvar. Uppsala Stadshus ABs styrelse fick nyligen en presentation av Rikard Lekander, VD Uppsala Stadsteater, om vilka vägar han ser framåt för att åtgärda överproduktionen av teaterpjäser utan att förstöra Uppsala Stadsteater. Ett åtgärdsprogram som måste godkännas både av Uppsala stadsteaters styrelse och Uppsala Stadshus ABs styrelse då tidigare brister drabbar även 2025 års resultat.

Kommunstyrelsen har även beslutat om att kompletterande utbildningar behöver hållas för alla ledamöter och suppleanter i de kommunala bolagen. Både generella ekonomiutbildningar i syfte att kunna ställa kompletterande och fördjupade frågor till economichefer och VD:ar, så väl som utbildningar i intern kontroll.

2. Bör inte ett så stort underskott orsakat av bristande bokföring polisanmälas?

Den fördjupade resultatanalysen, som har delgivits Uppsala stadshus AB:s styrelse, och som genomfördes efter årsbokslutets upprättande indikerade inte att det fanns några rörelsefrämmande kostnader bokförda som föranleder en polisanmälan. Även lekmannarevisorer och Stadsteaterns auktoriserade revisor har granskat bokföring och bokslut. Inte heller de har gjort iakttagelser i sina granskningar som föranleder polisanmälan. När inga brottsmisstankar föreligger finns inga skäl att belasta en ansträngd Polis med ärenden.

3. Kommer USAB att arbeta för att underskottet täcks av koncernen, eller kommer ägaren (Uppsala kommun) att kontaktas för att täcka underskottet?

I samband med årsbokslutet har Uppsala stadshus AB lämnat koncernbidrag, i enlighet med fullmäktiges beslutade ägardirektiv för moderbolaget och gällande skattelagstiftning. I och med den skattemässiga resultatutjämnning inom stadshuskoncernen föreligger inget kvarvarande underskott i Stadsteatern för 2024 som behöver täckas.

Dock, Stadsteatern och dess styrelse behöver skyndsamt vidta åtgärder för att anpassa den alldeles för stora kostnadskostymen till den ekonomiska ram som kommunfullmäktige beslutat om. Uppsala stadshus AB kommer löpande följa och kräva återrapportering att åtgärder vidtas, kostnader minskar och intäkterna ökar. Om inte anpassningar sker är risken stor att ägaren kommer behöva vidta andra ekonomiska åtgärder. När dotterbolagen underpresterar i förhållande till sina resultatkrav drabbar det Uppsala Stadshus AB som behöver hantera den kapitaltäckningsgaranti som finns.

4. Avser du som ordförande i kommunkoncernen ta upp frågan med kommunledningen om att Uppsala Stadsteater AB ska drivas i annan form?

Det är viktigt att komma ihåg att Uppsala Stadsteater har många år av fantastisk verksamhet bakom sig med många stora publiksuccéer. Det konstnärliga ledarskapet har levererat på topp. De senaste åren har det ekonomiska ledarskapet varit mycket underkänt.

Stadsteatern har satt Uppsala på Sveriges teaterkarta! Nu överväger regelbundet allt fler som bor söder om Knivsta att besöka vår teater. Stadsteatern är nu mitt i en ekonomisk kris. En ekonomisk kris som måste lösas. Nu är fokus på att verksamheten och ekonomin anpassas till givna ramar samt att bolagets arbetsformer och interna processer kraftigt förbättras. Det som har hänt får inte hända. Ingen verksamhet inom Uppsala kommun får utan mycket goda skäl, som till exempel effekter av en pandemi, kraftigt avvika från de ekonomiska ramar de fått att förhålla sig till. Denna ordning är den samma oavsett om verksamheten ligger i bolags- eller förvaltningsform.

Om teatern ska drivas i en annan form är inte en fråga i nuläget. Om det är bättre anser jag alltid att det ska göras. Val av verksamhetsform, för all verksamhet som kommunen bedriver, måste alltid bero på vad kommunen vill uppnå med verksamheten – mer politisk styrning och transparens eller ekonomisk och skattemässig effektivitet samt flexibilitet. Givet att vi vill att Stadsteatern ska dra in mer biljettintäkter, mer uthyrningsintäkter och den fria scenen för gästspel på Regina finns har jag svårt att se att en förvaltningsform är bra. Det vi definitivt behöver ifrågasätta är om en konstnärlig ledare ska fokusera på annat än det konstnärliga innehållet och att en VD måste kunna vara en kraft som kan hålla emot när det konstnärliga vill ut på äventyr som inte är finansierade.

Stefan Hanna

Ordförande

Uppsala Stadshus AB